

"EDINOST"

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutraj izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . 2.00, izven Avstrije 1.40 za tri mesece . . . 5.00, za pol leta . . . 10.00, za vse leto . . . 18.00. Na naročbe brez priložne saradnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tabake v Trstu po 2 urč., izven Trsta po 3 urč., sobotno večerno izdanje v Trstu 4 urč., izven Trsta 5 urč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmurnice in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništva: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravitelstvo ulice Molina piccolo št. 3. II. nadst. Odpri reklamacije so proste poštnine.

"Edinosti je moč".

Jeremijade na razvalinah lažilberalizma.

Pol smeha, pol joka — tako nekako se glasi znani slovenski pregovor. Ta pregovor nam je prišel na misel, čitajočim razmotrivanja mnogoštevilnega časopisja dunajskega o sramotnem koncu lažilberalizma na Dunaju. Na jedno lice se smejejo gospoda, na drugo se jočejo. Zdaj še le — vsklikajo — se je liberalna stranka osvobodila okov, ki so jo tlačili, zdaj še le, v poziciji, bude mogla visoko dvigniti zastavo svojih liberalnih načel, zdaj še le hoče dokazati, da Dunaju in vsej državi ni življenja brez — liberalnega gospodarstva. Tako nam kliče smehljajoča polovica lažilberalnega obraza. V isti hip pa se oglasa vmes druga, tugujoča polovica: Dunaju se bliža bodočnost, polna skrbi; došlo je do preobrata, katerega posledice posežejo globoko v blaginjo ukupnosti in vsakega posamičnika. Antisemitje, ta surova in omiki sovražna stranka, je došla do oblasti. Ne porušeni stranki velja naša skrb v tem pomembnem in resnem trenutku, ampak našemu materinskemu mestu*, ki je ljubimo iz vsega srca. Kaj bode iz našega Dunaja! Nikdo ne bode mogel prepričati popolnega propada tega mesta, ako se isto zaplete v zistem, protiven modernim odnošajem produkcije in — kulture.

Tako toži zopet in jadikuje druga stran lažilberalnega lica, liki Jeremija na razvalinah jeruzalemskih. Tako kriči liberalno časopisje vsevprek v strašni disonanci. Vidi se, da so gospoda tako omamljeni po silnem in smrtonosnem udarcu, da niti sami ne vedo, na katero stališče bi se postavili: ali na stališče prevzetne trmoglavosti ali pa babjega joka. Pol smeha, pol joka — toda gotovo je, da je smeh le prisiljen, žalost pa odkritosčna. Gospoda vedo, da imajo presneto malo povoda smejati se, pač pa vzroka dovolj — peti jeremijade.

Kakor vskladar, so tudi tem povodom izvajanja prve in velike židinke dunajske „N. Fr. Presse“ tipične za vso to lepo družbo. Sploh je pridno čitanje tega lista nam neka posebna slabost, koje se nikakor ne moremo iznebiti. In res nista v nijednem drugem listu nemškoliberalnem tako lepo spojena lokavost in svetohlinstvo se strupenim ovadstvom in drznim zanikanjem političke in gospodarske morale. Pri nijednem drugem listu ne umejo tako spretno povijati zlobnih instinktov in namenov v mehko obliko blagodnečih fraz. Res, dober poznanec odnošajev in ljudij moraš biti, ako hočeš prav ločiti resnico od laži, prazno frazo od suhe resnice. Tu vam je vse zavito uprav peklensko zlobno, da mora omamiti vsakogar, ki ne ve, s kake vrste ljudij ima posla. Trda pest neizprosni hegemonov je povita tu v mehke fraze — o državni koristi.

Po istem receptu je zložena tudi jere-

mijada, ki so jo zapeli hinavci in nasilniki pri „N. Fr. Presse“ na dunajskih razvalinah lažilberalizma. Kaj je tej gospodi za lastno korist — kdor bi se drznil misliti kaj takega, zagrešil bi izidajstvo na „svetosti liberalnih načel“ —, ne boli jih udarec, ki je doletel njih stranko: ali ubogi Dunaj, uboga država avstro-ogrska, kaj bode iz tebe, ako te ne bodo vodili liberalci. Kaj bode iz človeštva, ako mu ne bodo več veljala gospodarska načela „svobodne trgovine“, zaporednih krid, kupčij na obroke, vabljenih bazarjev in „radovoljnih razprodajanj“? In potem kaj bode iz človeške kulture, ako liberalna gospoda ne bodo več mogli uprizarjati — kulturnih bojev, ako ne bodo mogli uprizarjati divjih gonb proti sv. Stolici in ako človeštvo v takih dnevih protiberalne zmote zgubi vso zmisel za vzvišeni idejal — civilne proke.

Après nous le déluge — za nami potop. Takov bolesten vsklik nam zveni iz jeremijade v „N. Fr. Presse“. Celih 35 let je navajala nemškoliberalna stranka v dunajske ulice reko omike in evropske civilizacije — in sedaj? Gorje, gorje: nekaj toli ponosno in zavedno meščanstvo zašlo je v žalostno zmoto, podvržši se — klerikalni stranki.

Tako Jeremija pri židovski svetovnem listu. Ali kar bi bilo najnaravneje v tem trenutku, o tem ne zine besedice, o vprašanju namreč: zakaj je tako prišlo? To vprašanje je seveda sila neprijetno za ljudi, ki imajo na svoji vesti na tisoče in tisoče ekzistencij iz nižjih slojev ljudstva; ki so blaginjo milijonov ljudij mirnim srecem, leđeno dušo in kosmato vestjo pokladali na oltar — „svobodne trgovine“, ki so povspeševanjem igre in — sleparstva na borzi privedli v letu 1873. do grozne finančne katastrofe, ki je malone upropastila državo in je nebrotu lehkovernih žrtev potisnila v roko — revolver! O vsem tem molči modro Jeremija pri „N. Fr. Pr.“, kakor tudi ne pove, da njegova stranka še danes skrbi le za — se in „svoje ljudij“ ter da se ista uprav v današnjih dneh kaže najhujšo nasprotnico političke svobode. Tej stranki — in jedini njej — je zapisati na rovaš, da milijoni koristnih in zvestih državljanov ne moreje priti do svojih političkih pravic, ker se boji za svojo hegemonijo in ker se boji — javne sodbe.

O vsem tem molči modro „Prešin“ član kar in sipa svoje prokletstvo nad Dunajčani, ker so upropastitelji postavili pred vrata. Sila uči človeka moliti, pravi pregovor; lažilberalno gospodarstvo pa je naučilo Dunajčane — misliti ter opazovati svet skozi svoje lastne naočnike, ne pa, kakor je bilo poprej, skozi lažilberalno pobarvane naočnike iz zaloge dunajskega časopisja.

Prav imaš liberalni Jeremija: le poj svoje žalostinke na razvalinah lažilberalizma — toda ne na zaslepljenosti ljudstva, ampak na popačenosti tvoje lastne stranke, koje je

zadela usoda, kakoršno je — zaslužila! Ali pameten bodi torej in odkritosrčen bodi: ne išči vzroka svojemu propadu, kjer ga ni, ampak išči ga tam, kjer je — pri sebi, v lastni stranki.

Lažilberalizem je propal na svoji lastni popačenosti, a čisti razvpiti in surovi antisemitje so le orodje višje volje — maščujoče pravice. Le rosi solze, tožni Jeremija, a ne domišljaj si, da tudi drugi jočejo s teboj! Tvoje solze ne ganejo nikogar — sam si, oh tako sam!

In s tem se poslavljamo za danes od Jeremije, toda z izrečno objubo, da se povrnemo k njemu prej ko prej, kajti povedal nam je v svoji veliki žalosti tudi nekoliko — resnic!

Politiške vesti.

Spor Kalnoky-Banffy. Baron Banffy je zopet na Dunaju. Na Dunaju pa se je raznesla vest, da je grof Kalnoky zopet predložil cesarju svojo ostavko ter da je isto cesar tudi vsprejel. Vsporedivši te dve vesti so liberalci zopet jeli upati, da zmaga baron Banffy. Ali kaj ko je prišel takoj mrzli curek: prišla je takoj uradna izjava, da vest o ostavki Kalnokya ni resnična.

Sicer pa je spor med Kalnokjem in Banffijem že stopil v drugo vrsto in se splošno zanimanje obrača jedino le vprašanju, kako stališče zavzema sveta stolica. V tem pogledu je zelo važna vest, došla iz Rima dunajski „Reichsposti“, da se sveta stolica ne le pritoži pri avstrijskem poslaniku Reverteri radi razžaljenja nuncijske Agliardija, ampak da bode zahtevala tudi zadoščenja.

Jako pomenjivo je tudi, da italijanski papežu sovražni listi previdno molče o tem sporu. Jim je pač sapo zaprla nerodnost somišljenikov na Ogrskem.

Slednjič podajemo tu besede ogerskega primasa Vaszarja o potovanju nuncijske Agliardija, izustene te dni v magnatski zbornici:

Trditve, da je papežev nuncij prekoračil svoj delokrog, je ogerske katolike zadela tem nemileje, ker morem spricati, da nuncij ves čas, ko me je osrečeval se svojo visoko navzočnostjo, ni ničesar storil, kar ne bi bilo odgovarjalo njegovi nalogi in kar bi moglo vzbujati le videz, kakor da je hotel nastopiti politički. Istotako morem izjaviti na podlagi kompetentnih obveščenj, da tudi njegove izjave, izustene drugod, ne kažejo nikakih drugih kriterijev, nego te, da je vspehujal k ljubezni in zvestobi do cesarja in damovine.

Ali si moremo torej misliti večje lehkomišljenosti, nego je bila ta, da je ministerski predsednik ogerski razžalil nuncijske, provociral sv. stolico in provzročil krizo na podlagi izmišljenih vesti?!

Cerkvenopolitiška preosnova na Ogrskem. Konservativna stranka v magnatski

tako!* rekel je Vaš oče, a jaz sem se spustil z drevesa, da Vas poiščem. Veste-li kaj, kaj je nam storiti?* završil je Jerko.

„Vem, vem“, zaupil je obupno Pavel, „oče, oče, kaj si ti storil, oče, kam goniš sina svojega?! Tebi pa, dobri mladenič, hvala, stokrat hvala; pošten si, Bog naj te blagodari! Ali pojdiva vendar, da pretečeva ludodelnika, da jim otmeva plen!“

„Nikakor!“ vstavil ga je Jerko skrivaje vrele solze. „Vi mene ne znate, ali jaz sem Vaš rob in Dorin rob. Mirujte. Počakajmo zore. O zori najdava tudi Miloša na mestu.“

Pavel se je umiril. Vse to pripovedovanje mu je zavrtelo možgane. Jel je razmišljati, in nehote se je ozrl na Jerka.

„Jerko!* začel je, „ti nisi nem? A kako si pregovoril? Kak je to čudež? Ti služiš meni, braniš Doro, čema? Kdo si?*

zbornici se drži dobro. Nemilo je sicer dirnulo konservativne kroge, da je zbornica sploh prešla v podrobno razpravo zakona — o svobodnem izvrševanju vere in o priznanju enakopravnosti Židov —, a to se je menda dogodilo, ker je metropolit Miran po pomoti glasoval za prehod v podrobno razpravo. Ali v podrobni razpravi je zbornica zavrgla najnevarnejši paragraf o — brezverstvu, katerega je označil grof Zichy kot začetek socialne revolucije. Istotako so zavrgli naslednji §. 23, ki določa, da oni, ki je izstopil iz katere postavno priznane vere, ne da bi se pridružil kaki drugi veri, mora pri oni cerkvi, iz katere je izstopil, poravnati vse svoje materialne dolžnosti za dobo do izstopa. Tudi v včerajšnji seji magnatske zbornice je zmagovala konservativna stranka. Na predlog grof Zichya je sklenila, da se imajo brisati §§. 24, 25, 26, 27, 28 in 29. Na to je prešla zbornica v podrobno razpravo zakona o pripoznanju jednokopravosti Židov, toda celo židovski listi pripoznavajo, da je le malo nade, da bi se vsprejel ta zakon.

Preobrat na Dunaju. Včerajšnji seji mestnega sveta dunajskega je že predsedoval dr. Lueger. Danes je bila izredna seja občinskega zbora, v kateri je prijavil dr. Lueger odpoved župana Gröbla. Volitev novega župana se bode vršila v tednu med 25. in 31. t. m.

Vzlic lastnim homatijam se tudi ogerski listi intenzivno bavijo s preobratom na Dunaju. I njih preleta strah in trepet, ker se jim dozdeva, da so dogodki to in ono stran Litve v tesni zvezi.

Različne vesti.

Nj. c. in kr. Vis. cesaričinja udoma nadv. Štefanija dospela je sinoč ob 6. uri s parnikom „Trieste“ v Trst. Ob 7. uri in pol izkrcala se je Nj. c. in kr. Visokost s spremstvom (dve dami in komornik) ter se odpeljala na postajo južne železnice ter odpotovala z brzovlakom na Dunaj. Na kolodvoru so pričakovali visoko gospo: ces. namestnik vitez Rinaldini, župan dr. Pitteri, predsednik južne železnice princ Hohenlohe, načelniki raznih civilnih in vojaških oblastnij, častniki Lloydovega parnika „Trieste“ in nekoliko odličnega občinstva. Po kratkem slovesu odpeljala se je nadvojvodinja, zahvaljujoča se raz okno svojega voza na ovaciji, ki jej jo je priredilo občinstvo.

Avstro-ogrska vojna eskadra, sestojeca iz oklopnice „Erzherzog Rudolf“, „Stefanie“, ter ladij „Panther“ in „Planet“ in 12 torpedovk, odplula je včeraj popoldne pod poveljstvom podadmirala Spauna iz Pulja v Dalmacijo.

Strada per l'Italia. Te dni prišla nam je slučajno v roke „mapa“ nekega posestva okoli tržaške, ki so jo bili svojedobno izdelali — sodni izvedenci! Na tej mapi je lepo

Jerko spustil je glavo na prsa, ni besedice ni spregovoril?

„Čuješ li, Jerko?“ prašal ga je milo Pavel ter mu položil roko na rame.

„Ne prašajte me!“ odvrnil je zlovollno Jerko.

„Govori! Rotim te pri materinem grobu prijatelj, govori!“

Jerko je molčal. Neki nemir ga je uvdajal, prsi so se mu silno dvigale, dva trikrat pogledal je Pavla, kakor da se ga boji. Naposled dvignol je glavo in rekel glasno: „Tvoj brat.“

Pavel je planol kvišku. Neano je gledal mladeniča, ki je sedel mirno na kamenu.

„Ali bledeš, dečko?“ zaupil je mladi Gregorjanec.

„Tvoj sem brat“, ponovil je mirno Jerko. „Ti? — Kako?*

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

VIII.

Lažeš, dečko, lažeš!* krikol je Pavel razjarjen in tresel se je kakor siba. To ni možno!*

„Bog mi je priča, tako je bilo!“ odgovoril je Jerko mirno, ter pomolil tri prste proti nebu.

„O — Le dalje!“ pregovoril je Pavel pridruženim glasom ter se spustil kakor brez zavesti na kamen.

„Vaš se je oče“, nadaljeval je Jerko, „na te besede zamislil bil.“ — „Vaša milost vidi tudi sama“, rekel je brivec, „da je to popolnoma jasno. Oče in sin ne moreta iste

deklice, kakor se pravi — ljubiti. A če je oče prvi, mora se sin pomesti.“ — „Dobro, dobro“, odgovoril je stari gospod, „ali kako? Ti Zagrebčani! Javno nasilstvo!“ — „Za to me ne boli glava, samo da znam, da Vašo milost vest ne peče. Čez tri dni povede stari Arbanas deklico v Lomnico na vozu. Starček je slab, klepetulja. Ta nam ne bode na poti. Trknimo ga malo po starej buči, pa bode za trenotek malo omamljen. Od Botinca naprej ni vasi. Kraj pota je grmovje. Preoblecite dva krepka moža v španjolska jezdeca — najboljšje Lacka Crnčiča, ta se v vse ume. Voz poteče, možje iz skrivališča, pa z deklicoj v Vaš grad v Molvice ali dalje čez mejo — na Vašo službo. Zagrebčani pa naj le kriče! Kaj hočete? Španjolski begunci ugrabili so sirotico. Bog si ga vedi, kje je uboga deklica! „Ha! Ha!“ nasmijal se je brivec. — „Bodi

načrtana tudi cesta iz Trsta menili bi na Prosek ali v Trzič in Gorico! Ne: V Italijo. Strada per l'Italia! tako je napisano tam lepo in jasno. Cesta do — idejalov! Seveda: kdor se dviga do visokega poleta na perotih idejalov, ta se ne more brigati za sitne zemljepisne meje in nevsušne etnografske odnose, ampak zida pogumno ceste, vodeče tjakaj, kamor ga nepremagljivo silo vleče sree! Kaj mari njemu, da so to avstrijsko-slovenska tla, on hodi pogumno dalje, ne gledé ni na desno ni na levo, po svoji cesti — strada per l'Italia.

Tako je načrtano in povedano na „mapi“ iz tržaške okolice! Blagor njim, ki rišejo celo mape na perotih — idejalov!

Gemeindeamt Slivna* Slivno je menda nekje na Krasu — v kraju komenskem, če se ne motimo — in Kras so menda slovenska tla. In na teh tleh — to je obče priznana stvar — se giblje in snuje sicer siromašen, toda pošten, značajan, zaveden in v svoji narodni zvestobi kakor skalovje, po katerem se ubija, trden in nepremakljiv rod. Tu je domovina slovenskega mišljenja in slovenskega čutstvovanja, a tujec v tej slovenski domovini je — das Gemeindeamt Slivna; če že ne v resnici, pač pa na občinskem pečatu.

Ne pričakujte od nas dolge lekcije, kakó moramo vsikdar in povsodi, tudi v najneznatnejših stvarih, kazati slovenski značaj naše dežele ter da je dolžnost tako posamičnikom kelikor zastopstvom biti dosledni v tem pogledu do skrajnosti.

Slavni občinski zastop v Slivnem nas je menda razumel.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti nabral je g. J. T. 80 nč. v namen, da bi se postrežeki v Šorlijevi kavarni vedli uljudneje nasproti gostom in da bi se skoro pričeli slovenski besedi.

iz Sežane nam pišejo: Za tukajšnjo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je nabrala gospica Mimi Delakova pri razdelitvi vestnikov 1 gl.; gospica Marica Gombač je darovala 1 krono. Hvala jima.

Poštini in brzojavni ured v Korminu. Pri tem uradu prične z današnjim dnevom popolno dnevno službovanje, ki bode trajalo do konca avgusta t. l. Uradne ure bodo torej v tej dobi od 7. ure zjutraj do 9. zvečer.

Razstava pohištva. Jutri, dne 17. maja odpre se v pritlični dvorani borznega posloplja izložba stolov, naslonjačev in drugega pohištva, večinoma angleškega proizvoda. To pohištvo pripada zbirkam e. kr. trgovskega muzeja na Dunaju, čigar ravnateljstvo razstavlja omenjene predmete v ta hvalevredni namen, da se v prvi vrsti rezbarji slovine seznanijo z onimi vzorci, po katerih je danes največje povpraševanje. — Jeden del tega pohištva je na prodaj, toda dotični predmeti oddajali se bodo izključno le strokovnim obrtnikom, ki morejo v vsakem posamičnem slučaju dobiti dotični načrt pri tukajšnji e. kr. državni obrtni soli, ali pa kupiti izložen model.

Pevsko društvo „Volesila“ v Škodnju bode imelo dne 26. t. m. ob 4. uri popol. v lastni učilnici svoj letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor podpredsednika (radi odpovedi bivšega predsednika); 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Posamezni predlogi in želje. 5. Volitev novega odbora. — Po končanem zborovanju bode pevska zabava, ki jo priredi društvo. ODBOR.

K položaju v Ljubljani! Do sedaj je popolnoma dovršenih 5 mestnih barak, ki so že izročene strankam in zasedene malone do zadnjega prostorčka. 14 mestnih barak je še v delu ter se nekatere odkažejo strankam že v nekaj dneh. To število pa menda ne bode zadostovalo, ker od dné do dné narašča število onih, ki morajo iz hiš. Bržkone bode tekem tedna dograjenih že toliko barak, da se bodo mogli odstraniti šotorji. — Kranjska hranilnica je dovolila „hčeram krščanske ljubezni“ 2000 gl. za jedno barako v hiralnici, 2000 gl. pa sirotišnici tudi za napravo barake.

Pomoč Ljubljani. Pomožni odbor za Ljubljano in okolico v Ljubljani dal je napraviti podobne raznih, po potresu hudu poškodovanih posloplj in jih razpošilja vsem onim, od katerih pričakuje kaj podpore za bedno ljudstvo. — Fotograf g. Jerkič v Gorici je fotografiral 7 najzanimivejših objektov Ljubljanskega pozorišča. Tretjina do-

hodkov je namenjena ponesrečeni Ljubljani, kakor poročamo na drugem mestu. — Novojorski „Glas Naroda“ je objavil oklic, s katerim poziva v Ameriki živeče Slovence v pomoč bratom v stari domovini! Ta poziv je našel glasen odmev in povsodi, kjer bivajo Slovenci, pričeli so nabirati milodarje. —

Ljubljanski pomožni odbor je dobil do sedaj 23.131 gl. 87 nč milodarov od raznih strani; mnogo daril, med temi razna izdatnejša, prišlo je nadalje Ljubljanskemu knezoškofijstvu. — Med izdatnejšimi svotami, došliimi nadalje mestnemu magistratu, navajamo te-le: Mestna blagajnica v Gorici nadaljno zbirko 500 gl.; županstvo v Novem Brdžovu na Češkem zbirko 288 gl.; uprava sasopisa „Narodni Listy“ v Pragi vnovič zbirko 144 gl. 80 nč.; mestno županstvo v Welsu nadaljno zbirko 100 gl.

Pod pokroviteljstvom grofa Harracha snuje se v Pragi pomožni odbor za Ljubljano in okolico. Snovateli nameravajo pridobiti vse češke stranke za skupno delovanje. Ustanovili bodo tudi podobno gosp. Za Moravske snujejo poseben odbor v Brnu. Nadinženir g. Tomasič, Slovenec, vodi pripravljena dela prav energično. Sočutje za Ljubljano je v vseh krogih jako veliko.

V Sežani je odbor županstva, obstoječi iz gg.: župana Josipa Pirjavica, podžupana: Karla Kanobla, Jan. Renčelja, Frana Brerarja, Jan. in Jak. Pirjevica ter Antona Ukmarja, nabral po tamošnji občini za po potresu prizadeto Ljubljano in okolico 300 gl., gospe rodoljubkinje pa, priredivše veselico v isti namen, 225 gl., skupaj toraj 525 gl. Živela bratoljubna Sežana!

Oznanilo. Da bi tudi jaz mogel kaj pomoči nesrečni Ljubljani, fotografiral sem sedem najzanimivejših objektov ljubljanskega pozorišča, na katerih se vidijo najnatančnejše upodobljene strahovite posledice zadnjega potresa, ki je najhuje prizadel Ljubljano.

Cena posameznim fotografijam na velikem formatu je 1 gl. 50 kr., vsem sedmim pa 9 gl.

Tretjino dohodkov darujem ponesrečeni Ljubljani; imena p. n. odjemateljev se bodo objavljala v enem ali drugem časopisu.

Podpisani prevljudno prosim, da bi blagovolili vsi časopisi ponatisniti to oznanilo. Z odličnim štovanjem

Anton Jerkič

fotograf v Gorici, na Primorskem.

Statistika tržaška. V tednu od 5. do 11. t. m. porodilo se je v tržaški občini 82 otrok (41 možkih in 41 ženskih): poleg teh bila sta dva mrtvorojena. Umrle so 103 osebe (64 možkih in 39 ženskih). V razmerju na število prebivalstva pride 33-30 mlrličev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 1 slučaj škrlatice, 3 sl. davice, 12 sl. jetike, 26 sl. vnetja sopljih organov, 3 sl. kapi in 2 samomora.

Iz sv. Križa nam pišejo: Pred dvema letoma se je ustanovilo tu pri nas pevsko društvo „Skala“. Ljudstvo je bilo toliko oneto, da je hitro pristopalo in se je upisalo okolo 25 pevcev in kakih 80 podpornikov. Jaz sem si mislil: če vsa društva propadejo, to ne propade. A motil sem se; propalo sicer to društvo še ni, a zaspalo je. Dokler je g. učitelj redno držal pevske vaje, je bilo vse v redu, ko pa je ta začel izostajati začelo je tudi društvo propadati. Lansko leto napravilo je društvo veselico s plesom pomočjo pevovodje g. Štoke in do tedaj je bilo društvo v cvetju. Ko se je pa odpovedal gosp. Štoka radi preoblih opravil, društvo je začelo hirati in, bojim se, da izhira. Toda še je pomoč mogoča, samo prave volje treba. Najpoprej bi morali dobiti pevovodjo. Ta bi seveda moral imeti kak drugi posel, a od društva bi dobival po 3 for. na teden. Saj tu je lahko najti zasluzka.

Na ta način bi društvo gotovo napredovalo, ker bi učitelj vedno bil med pevci in jih vspodbujal, kar pa ni mogoče, ako mora pevovodja prihajati po 2-3 ure daleč. Mnogokrat ne more priti — bodisi radi vremena ali drugih zadržkov in pevci zgubijo veselje do učenja. — Druga glavna stvar pa bi bila: primerno izbran odbor. Sedaj imamo na krmitu može, ki imajo svojih lastnih opravil v občini meri in se ne morejo baviti z društvom, vsaj ne tako, kakor bi bilo potrebno. V odbor naj pridejo mladi izvršujoči člani, ki imajo veselje in dovolj časa za delo.

Poiščite si torej pravega učitelja in izberite si primeren odbor. Boste videli, da se

ne zamerite nikomur, ampak se pohvalijo vas. Sedaj bi bil čas, da bi kaj pripomogli za Ljubljane. Slišal sem, a ne bral, da se je pri tukajšnji farni cerkvi nabralo 28 gl. in da je prišlo do okrogle številke, je dodal potrebno tisti, ki je nesel denar v Trst. Pogledajte, to je strašno malo za našo vas. Pozivljam vas torej, da priredimo kako veselico v ta namen. Krizani nismo narzadnji, kakor nas sploh sodi okoličan; a lahko bi bili prvi med vsemi, ako bi imeli koga, ki bi nas vspodbujal. Žalostno je, da se za nas ne smejo zanimati niti gospodje učitelji; tako je, kakor bi jih ne bilo. Znamo, da so v službi, a mislimo, da niso prodani. Nekaj bi že lahko storili, ako bi bilo nekoliko več dobre volje, pa nekoliko manj strahu. — Upam, da nisem govoril zastoj in da skoraj storimo kaj za naše trpeče brate v središču Slovenije!

Pežar v Rimu. Dne 14. t. m. ob 5. uri zjutraj pričelo je goret v Rimskem lesenem gledališču „Politeama Adriano“. Ni še minolo 10 minut, že je zabelj švigal visoko na strehi; veter je zanesel plamen v nasprotna poslopja, od katerih so se vnela štiri. Gasilci so prišli še-le ob 6. uri na pogorišče, toda brizgaljke so pričele sipati vodo še-le čez pol ure, ker kakor navadno, vrli gasilci niso mogli takoj najti cevi vodovoda. Jedno parno brizgaljko dovedel je na pogorišče izvozček, ki je imel na glavi „cilinder“, kar svedoči, da osrednja postaja Rimskih gasilcev niti nima lastnih konj! Kar pa je skoro neverojetno in kar svedoči o popolni onemoglosti zares žalostne te institucije, je dejstvo, da je bil tik jedne gorečih hiš iztok vodovoda za gašenje, o čemur pa se gasilcem niti sanjalo ni! Neki meščan je ta iztok opazil na naključju, toda vrli gasilci morali so poslati še-le po orodje, da so odprli vodovod! Požar je seveda napravil več 100tisoč lir škode; leseno gledališče pogorelo je liki slama. V jednem posloplju, katerih se je lotil ogenj, pogorelo so gorenja nadstropja popolnoma; v ostalih treh omejili so vojaki požar na prednje dele. Prebivalce teh hiš so mogli komaj spraviti iz gorečih posloplj; okolo 30 rodbin je brez strehe. Lastniki hiš v bližju bivšega gledališča „Politeama Adriano“ protestovali so že svojedrasno proti zgradbi lesenega gledališča, toda občinski urad stolnega mesta se v znani svoji kapitolinski brezbriznosti niti ni oziral na ugovaranja. Na pogorišče je prišel tudi kralj, ljudstvo mu je priredilo presrečno ovčijo. Kralj je bil zares ganjen, vidši nesrečo, v tem ko je župan večnega mesta Rima — mirno čvekaj na svoji smotki!

Poskušen samomor. Minolo noč je hotel 23letni Peter Compare, begun italjanske finance, skočiti v morje raz obrežje Mandracchio. Dva slučajno tam prisotna pilota sta opazila to nakano ter prišla moža predno je še mogel skočiti. Odpeljala sta ga na polic. nadzorništvo v ulici Tigor, kjer so ga pridržali, dokler se ni nekoliko pomiril. Compare trdi, da je sit življenja, ni pa povedal zakaj.

Policijsko. Posestnik in trgovec z živino Ivan S. prišel je iz Kranjske v Trst, kjer je potegnil prilično lepo svotico denarja. Mož zadovoljen, se je nekoliko napil, potem se je vzbudila v njem — ljubezen. Nesreča pa je hotela, da je naletel na znano 47letno vlačugo Ano Skrbe iz Rudolfovega okraja. Parček je pred počitkom dobro povečerjal in si najel prenočišče. Ko se mož prebudi zjutraj na vse zgodaj, videl je v veliko svoje presenečenje, da je — zginila mila tovarišica. Prestrašen je planil na noge, segel po svoji listnici — toda ojoj! — z Evo izginito je iz listnice tudi 315 gl. v lepih petakih in desetakah. Kmetič je prepaden hitel na polic. nadzorništvo v zagati del Moro, kjer je tožil svoje gorje nadzorniku g. Nuciču. Po opisu zenske si je ta takoj mislil, da pozna ptičico. Obrvalil je o stvari tudi polic. komisarijat v ulici Scussa, da bi hitreje našli tatice. A glej čuda! Ptičica je med tem sedela že v kletki, kajti okolo 2 ure po polnoči prišla sta jo dva stražarja, ker se je klatarila po ulicah ter ju odvedla v zapor. No, razume se, da tatica ni hotela ničesar znati o kmetovem denarju, toda natančno, strokovno preiskanje pri komisarijate v ulici Scussa, spravilo je na dan vseh 315 gl. lepó vsitih v spodnjem križu. Kdo naj opiše veselje kmetovo, ko je zvedel, da se je denar našel in da ga more vzeti! Vlačugo so seveda izročili sodišču. — 29 letnega Franja Zocha in 26letnega Ivana

Crismana oba iz Trsta, zaprli so, ker sta na sumu, da sta ukradla tvrdki Baldessari & Pouch v ulici Rossetti dva zaboja „makaronov“, vrednih 17 gl. — Polic. ofic. g. Tiz je minolo noč prijel 21letnega težaka Avgusta Bubniča iz Podgrada, ker je bil isti že izgnan iz Trsta. Ko mu je g. Tiz izjavil, da je aretovan, uprl se je Bubnič z vso silo. Treba je bilo pomoči, na so ga spravili v zapor.

Loterijske številke, izžrebane 15. t. m.

Praga	31,	5,	89,	35,	28.
Lvov	6,	10,	43,	57,	8.
Sibirij	8,	40,	62,	22,	1.

Najnovjše vesti.

Koper 16. K volitvi je došlo 75 volilnih moz. Dekan Josip Kompare in odvetnik dr. Mate Trinajstić sta dobila po 74 glasov. Živio!

Pazin 16. Deželni poslanec sta bila jednoglasno izvoljena dr. Matko Laginja in dr. Dinko Trinajstić.

Volosko 16. Deželni poslanec sta izvoljena Matko Mandlič in Slavoj Jenko. Protivnik Kastelic je dobil 12 glasov. Andreič se svojimi ni prišel na volišče.

Lošinj 16. Vekoslav Spinčić in Sime Krivin Kozulič izvoljena jednoglasno. Živeli zavedni volilci!

Dunaj 16. Cezaričina udiva Stefanija je dospela v Luxemburg.

Dunaj 16. Cesar je vsprejel ministerskega predsednika ogrskega ob 1. uri popoldne. — Banffy je povabljen k dvornemu obedu.

Dunaj 16. Državni poslanec dr. Avgust Weber je umrl.

Budimpešta 16. Magnatska zbornica je vsprejela v tretjem branju zakon o recepciji Židov, izvemši one §. 5., ki so bili včeraj odklonjeni. Ker je bila enakost glasov, odklonil je predsednik se svojim glasom za predlogo.

Dunaj 16. Princ Albert Pruski je obiskal včeraj grobljše v kapucinski cerkvi položivši lavorjev venec na krsto nadvojvode Albrehta.

Trgovinske brojavke.

Dunaj 16. Pšenica za jesen 7.34 do 7.35 Oves za jesen 6.16—6.18 RA za jesen 6.53—6.55 Koruza za maj-juni 6.52-6.54. za juli-avgust 6.69—6.71

Pšenica nova od 75 kil. f. 7.40—7.45 od 79 kil. f. 7.45—7.50 od 80 kil. f. 7.50—7.55 od 81 kil. f. 7.55—80. od 82 kil. for. 7.60—7.65. ledmen 6.65-8.10; prono 6.20—6.80. rž nova 6.95—6.45

Trg zopet mlačen, posebno malo zanimanje za pšenico, od katere so je prodalo 12600 mt. st. 5 nč. ceneje od včeraj, koruza in oves zopet 10 nč. ceneje, rž 5 nč. ceneje. Vreme: oblačno.

Praga. Neratinirani sladkor za maj f. 13.60. nova letina 12.85. stalno.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in a carino vred, odpošiljatev precej f. 28 75 29.—. Mai sept. f. 29.25—29.50 Ceneasé 29.25—29.25 Četvorni 30.25—... V glavah (sodih) 31—...
Havre. Kara Santos good average za maj 93.75 za september 93 75.
Hamburg. Santos good av. raga za maj 77.— september 75 75 december 73 50. mirno.

Dunajska borza 16 maja. 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.45	101.45
v srebru	101.40	101.45
Avstrijska renta v zlatu	123.60	123.30
v kronah	101.45	101.45
Kreditne akeje	401.35	400.10
London 10 Let.	122.10	121.95
Napoleoni	9.88	9.97
20 mark	11.92	11.91
100 italj. lir	46.05	46.05

Čušijo se domača in istrska izvrstna vina.

Josip Katalan v Rožanu

PHI

„Dvanajstih Murvah“

Priporočla se sl. občinstvu za obiln obisk.

Dreherjevo pivo. Kuhinja je preskrbljena in urzlični in gorkimi jedili.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori). Čajni kri ter je izvrstno sredstvo proti onim „luchajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omet za ozdravljenje, stoji 50 nč. ter se dobiva v odlikovani lekarni PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.

Tinct. chinæ nervotica comp.

Prof. dra. Liebera živce okrepjujuči E L I K S I R.

Jedno pravi s varstveno znaniko križ in sidro. Pripravljen po predpisu v lekarni Max Fanta v Pragu. Ta priprava je že več let znana kakor izvrstno živce okrepjujoče sredstvo. Steklenica po gl. 1, 2 in 3-50. Dalje priporočajo se žlezočne kapljice sv. Jakcbe kot večkrat izkušeno domače sredstvo. Steklenica 60 nč. in 1 gl. 20 nč. Dobiva se v lekarnah. Glavna zaloga: L. karna Seravalle v Trstu; dalje: lekarna Zanetti v Trstu; stara e. kr. vojska lekarna na Dunaju, Stefana-platz, kakor tudi v drugih lekarnah.